

Олена НЕСТЕРАК ЛЮБОВ У ПРОСТОРИ СВОБОДИ

«Ромео і Джульєтта» Б.Лармана,
«Титанік» Д.Камерона

Кейт Уінслет і
Леонардо
ДіКапріо у
фільмі
«Титанік».
Режисер
Д.Камерон.
1997.

В останні два роки в кінематографі Голлівуду з'явилися тенденції, що дають підстави відзначити його смислово переорієнтацію. І хоч вони поодинокі, на загальному тлі маловідчутні, уніфіковані шкідливою увагою преси, все ж їх можна і потрібно констатувати. Адже в цьому проглядається можливість більш плідної співпраці американського і європейського кіно, бізнесу і мистецтва.

Європейські режисери (М.Форман, А.Кончаловський, Р.Полянський) й актори

(М.Мастрояні, К.Деньов, Ж.Депардьє, Е.Хопкінс, Е.Томпсон, Гр.Скаккі, Е.Беар) збагатили американські традиції специфічними для їх талантів і країн рисами. Однак цінності, орієнтири та жанри американської продукції довгий час не підлягали перегляду. Тому традиційно Голлівуд відставав від смислових пошуків європейського кінематографа.

Тут ітиметься про два американські фільми, які, до певної міри, вийшли за межі традицій і спричинили помітний резонанс у світі кіно: «Ромео і Джульєтта» Вільяма Шекспіра — сучасну екранізацію укладеної трагедії та «Титанік» — трагічно знамениту загибель корабля мрій 1912 року. Цікаво, що їх продуцентами виступили найвпливовіші студії, які якраз і є гарантами типової голлівудської якості — «20 CENTURY FOX» та «PARAMOUNT PICTURES».

Остання кінематографічна версія «Ромео і Джульєтти»¹ вражає свіжістю, фантазією, сучасною палітрою станів і переживань, яскравою символікою костюмів і пейзажів. Перш за все, це візуально-акустичний спектакль. У ньому поєднуються декілька жанрів: мюзиклу, бойовика, мелодрами... У ньому багато музики і співу (церковного, оперного, джаз, поп, рок, реп...). Неймовірна щедрість і насиченість життям вирізняє нову інтерпретацію класичного сюжету.

На початку фільм викликає тривогу, в кожному разі у шанувальників традицій. Що зроблено з Шекспіром? Хоч повідомлено, що дія відбувається у Вероні, перед нами Мехіко-Сіті з усіма його пістрявими атрибутами. І якби не пояснювальні титри, можна було б сподіватися гангстерської стрічки, яка не обіцяє нічого доброго серйозному глядачеві. Але перестрілка закінчується, озброєні молодики з родин Капулетті і Монтеккі залишають екран, і камера переводить нас на тихе узбережжя, де вродливий юнак довіряє свої думки записнику.

Ромео відразу справляє гарне враження. Він вирізняється з-поміж своїх відчайдушних, панківсько-накотичного вигляду товаришів: мила

зачіска, біла сорочка, тонке замислене обличчя... Однак напруга ще триває. Сумніви починають зникати у палаці Капулетті, коли мама і няня розшукують Джульєтту. Ця сцена сповнена комізму і карнавального фарсу, а значить, «гангстерські розборки», що передували їй, були також частиною сучасної атмосфери, яка супроводжуватиме шекспірівський сюжет.

Недовіра до фільму остаточно зникає під час зустрічі Ромео і Джульєтти. В облудному різноголоссі, дражливій метушні та брудові розкоші зустрічаються чисті погляди і душі лицаря (карнавальний костюм Ромео) і ангела (костюм Джульєтти). З цього моменту з'являється надія, що нова інтерпретація Шекспіра подарує нам щось особливе.

Дуже вдалою є знахідка пропустити зображення зустрічі та наступного побачення крізь воду. Будучи безмірними і безсмертними, води — первозданний океан і першоматерія, знак чистоти і вічності. Вперше зустрічаються очі через акваріум з рибками-світлячками. Ця сцена просто чарівна, свіжа, сповнена радості відкриття. Тому вогник пристрасті, який миттєво виникає у п'єсі, виглядає переконливим і у фільмі.

Типова цивілізаційна атрибутика (ліфт, клозет, басейн, party), в декораціях якої кохаються Ромео і Джульєтта, набуває містичної сили та ренесансної гармонії. Все живе, рухається, перевтілюється під легкою ходою кохання, що тільки-но народилось. Освідчення, клятви, поцілунки, пестощі хлюпочуть у басейні, вода якого увиразнює обличчя і тіла закоханих, освіжає їх думки і потяги, ховає від зайвих очей, родинних заборон.

Оригінальною видається й інтерпретація шекспірівського тексту, яку запропонував фільм. На початку дещо шокує, що герої, будучи нашими сучасниками, спілкуються поетичною мовою. Але згодом це здається органічним, оскільки їх мовлення уникає романтичної патетики, піднесеності, запопадливого ставлення до крилатих фраз трагедії. Слова, діалоги звучать допитливо, як наслідки роздумів, пізнання, зрештою як новини, а не істини, відомі

**Клер Дейнс
і Леонардо
ДіКапріо
у фільмі
«Ромео
і Джульєтта».
Режисер
Б.Ларман. 1997.**

всім. Тому у фільмі романтичні нюанси, які обов'язково переслідують тематику Ромео і Джульєтти, невиразні й несуттєві.

Риторичні глибини трагедії долаються уважними пошуками простої правди, висловленої текстом. Тому простота і природність, словесний спокій і лад увиразнили сенси класичного твору, які актуальні й тепер — в контексті людських прав і свобод, також — протидії любовним міфам. Адже «Ромео і Джульєтта» — один із перших творів європейської літератури, який звернув увагу на людські права поза контекстом (в даному разі родинним)². Що є Ромео, Монтеккі? Що є ім'я? Невже так звати обличчя, плечі, ноги, руки, груди? Під будь-яким ім'ям Ромео був би вершиною досконалості. Так розмірковує Джульєтта. І тільки ця логіка задовольняє елементарне право любові — бути самою собою.

Ромео виявляє готовність бути смішним в очах товаришів, порушити родинний етикет і на колінах молити родича Джульєтти припинити ворожнечу, під загрозою смерті зустрітися з коханою, одружитися з нею і зрештою померти, щоб зберегти вірність своєму вибору. І тому акцентом фільму є не легковажність юності (культивованний міф!), а навпаки — її серйозність, готовність самотужки вирішувати і брати на себе

відповідальність за вчинки і думки.

Прекрасною є сцена, коли Джульєтта йде під вінець, і батько не тримає її під руку, і простий її крок, і обручка не золота, гладенька, і церква не переповнена родичами, гостями, і неканонічна мова священника... У цьому шлюбі багато більше самосвідомості, аніж в пишнотах голлівудського весілля. Це є зразкова сцена шлюбу з любові. Простота і певність — найдорожчі його оздобы.

У фільмі, незважаючи на трагічний фінал, багато надії. До останнього пострілу вірилося, що Джульєтта затримає свого чоловіка і Ромео не встигне випити отруту, що вони вийдуть зі склепу, щоб прийняти життєві випробування і справитися з ними. Однак цього разу «голлівудський фінал» не спрацював: як і у Шекспіра, він виявився трагічним.

Загалом можна стверджувати, що фільм «Ромео і Джульєтта» зумів по-новому прочитати Шекспіра, уникнути традицій канонічності, зберігши при цьому шекспірівський дух. Важко сказати, чи елементи бойовика (вуличні перестрілки, кадилаки, пляжні бійки, негр — шериф поліції, кримінального вигляду монах Лоренцо і т. п.) були лише приманкою для широкого глядача, чи це свідомий вибір картини сьогодення, чи пародія на американські фільмові пріоритети.

В будь-якому разі «експеримент, що є поєднанням поп-культури та ренесансної вистави, у «Ромео і Джульєтті» Лармана представляє цілком актуальну адаптацію Шекспіра» (Silvia Hallensleben, «epd Film», 3/97, с.45). Зрештою, у такому поєднанні бачиться позитивне розв'язання конфлікту між інтелектуальним та розважальним кіно, який дедалі більше загострюється.

Фільм «Титанік» дивує не меншою мірою, ніж «Ромео і Джульєтта». Насамперед — сумою, витраченою на створення (200 млн.) стрічки, також бездоганними натуралістичними сценами та технічними ефектами,

за допомогою яких вдалося відтворити максимально реалістичну картину катастрофи пароплава, і, що найважливіше, оригінальною акторською роботою, яка, фактично, врятувала банальні фабулу і ситуації від типової долі комерційного гіганта в кінематографі Голлівуду. Найдорожчий фільм світу вже отримав 11 Оскарів і є порівняно вдалою спробою поєднання комерційних та естетичних завдань.

«Титанік» Дж.Камерона — далеко не перша спроба осмислення трагічної події початку століття в художньому кінематографі³. Сюжет його невибагливий, але психологічне наповнення прикметне. На підводному човні, який вивчає потоплений 85 років тому корабель, опиняється учасниця і свідок тих подій старенька Роуз. Вона й оповідає подальшу історію.

Колись Роуз була пасажиркою першого класу, яка з матір'ю і нареченим пливла на «Титаніку» до Америки, де мала стати дружиною заможного чоловіка і таким чином врятувати свою аристократичну родину від банкрутства. Там вона зустрічає Джека Досона — пасажера третього класу. Через різного роду обставини вони ближче знайомляться і невдовзі закохуються. Причому це кохання настільки сильне та інтенсивне, що дівчина зрікається минулого, щоб разом з Джеком збудувати майбутнє. Після зіткнення з айсбергом і загибелі корабля, юнак рятує життя Роуз, а сам гине.

Дж.Камерон, пояснюючи витоки саме такого «Титаніка», зазначив, що хотів створити широкомасштабну класичну картину на зразок «Віднесених вітром», «Клеопатри», «Бен-Гура». Саме такі стрічки, на його думку, добре знані і шановані усіма поколіннями глядачів. Кінокритики порівнюють «Титанік» з «Англіським пацієнтом». «Грандіозний фільм почуттів, що засвідчив повернення до «Англіського пацієнта», знайшов у «Титаніку», що правда дещо інше, продовження» («Focus», №2, 1998, с.134).

Справді, задум, реалізація, тематика, естетика відповідають іміджу класичної картини, і за цими параметрами місце «Титаніка» в такому

блискучому колі кінофільмів очевидне. Порівняння з «Англійським пацієнтом» також доречне з огляду на силу почуттів та їх емоційну напругу. Однак між «Титаніком» та названими стрічками існує принципова різниця, яка робить дещо формальною зазначену спорідненість.

У фільмі Дж. Камерона наявний інакший тип і спосіб тлумачення почуттів. Любов — не завжди мука, страждання, загадка, вагання, зречення... Любити — не завжди тонути в сумнівах, бути на роздоріжжі між обов'язком і почуттям, серцем і розумом, гідністю й відвертістю... Це тип любові, що постійно веде боротьбу з речами, які в самій людині, а не зовні. Підстави такої пристрасті глибоко сховані у підсвідомості, і закохані рідко допитливі у своїх почуттях.

Антоній і Клеопатра не могли собі дозволити розкоші довіряти одне одному, Скарлет примхлива в своїх думках і закохана в ідеал, графу Алмазі гордість, професійний клопіт заважали цілком віддатися жінці. Від самого початку їх почуття виглядають приреченими, а любов — з присмаком горя й недосяжності. Все, окрім радості, їй властиве, але ніщо не рятує від самотності й життєвої поразки.

Зовсім інакший тип пристрасті спостерігаємо в новому «Титаніку». Тут проблема вибору вирішується силою і певністю почуттів. Лише кілька годин спільності Роуз і Джека утворили довіру, яка долає найтяжчі життєві випробування. У крижаній воді серед криків і смертей, спричинених загибеллю корабля, Джек висловлює вдячність «Титаніку», що звів його з Роуз. І це не звучить патетично. Довіра, певність, відповідальність, усвідомлення виняткової важливості й самодостатності любові, підпорядкування всіх сфер життєдіяльності її інтересам — центральний смисл історії «Титаніка».

І саме це вирізняє фільм з-поміж численної кількості інших, що розповідають про помилки, сумніви, непорозуміння закоханих, а значить неуспіх кохання. І саме тому за емоційно-стилістичною основою новий «Титанік» близький до смислових пошуків сучасного європейського кінематографа. До деякої міри він виняток, а не правило Голлівуду, але, на жаль, лише за одним показником.

Характерно, що саме цю винятковість, яка представлена переважно виконавцями головних ролей Кейт Уінслет і Леонардо ДіКапріо, не відзначено премією американської академії кіномистецтв та кінонаук. «Титанік» отримав одинадцять

Оскарів. Всі вони стосуються типових доміант Голлівуду (режисура, операторська робота, монтаж, костюми, пісня, звукові й візуальні ефекти і т.п.). К.Уінслет не дістала нагороди, а Л.ДіКапріо навіть не був номінований. Що ж, ситуація цілком нормальна з огляду на беззастережну відданість кіноакадемії цінностям і традиціям американського кіно.

Така ж винятковість властива «Ромео і Джульєтти» Б.Лармана. Обидва фільми великою мірою подібні. Адже в них йдеться про любов і молодість, про свободу волевиявлення, про несправедливість долі, що руйнує щастя закоханих...

Однак найбільше ця спорідненість пов'язана з образами головних героїв, яких представляє Леонардо ДіКапріо. В обох фільмах він грає, фактично, одного героя — енергійного, дотепного, відкритого і послідовного. Його Ромео і Джек — юнаки, які є вісниками нового способу і сенсу існування, надії, довіри і найважливішої в житті жінки опори — віри в те, що все відбудеться і мріяти не шкідливо.

Леонардо ДіКапріо — нове відкриття Голлівуду, напевно найбільш вдале за останні десятиліття. Образ симпатичного юнака, здібного і здатного до любові, — щось цілком нове в контексті прохолодного чоловічого типу, сформованого Голлівудом. На яскравому тлі тупувато мужніх Шварценегера, Сталлоне, Вілліса, пасивно ефектних Круза, Костнера, Гібсона, меланхолійно загадкових Девіда, Пітта або скептичних, доросло самовпевнених Дугласа, Ніколсона, Де Ніро юний Лео виглядає втіленням чоловічих чеснот у поєднанні з людською щедрістю і теплою, майже дитячою вродою.

Леонардо ДіКапріо вже давно знімається в кіно. На його рахунок не менш як 15 ролей, серед партнерів — Р.Де Ніро, Ж.Депардье, Дж.Айронс, Е.Баркін, М.Стріп, Д.Кітон, Дж.Девідс, Ж.Хакман. Він знімається з 5 років, зараз акторові — 24. Інколи Леонардо порівнюють з Джеймсом Діном. Але таке порівняння видається поверховим, оскільки стосується здебільшого блискучої кар'єри та виразної зовнішності обох.

Джеймс Дін став виразником інтересів американської молоді 50-х, символом втраченого покоління. Леонардо ДіКапріо можна було б назвати представником віднайденого покоління. Не дивлячись на досить умовний час в «Ромео...» і конкретний в «Титаніку», він представляє нашого сучасника, нарешті в його позитивному тлумаченні. Можливо,

тому він виявився таким своєчасним, щасливо сприйнятим і зрозумілим, більшою мірою навіть Європі. ДіКапріо не має такої вкоріненості в американську кінематографічну традицію, як переважна більшість голлівудських акторів. І це додає особливого шарму і ваги створеному ним образу.

Роль Ромео виявилася напрочуд органічною для Леонардо. Недолік більшості кінематографічних і театральних постановок «Ромео і Джульєтти» в тому, що в них бракує юності. Проблема інтерпретації цієї п'єси завжди полягала у віковій акторів, адже юність, якої потребує сюжет, і досвід, важливий для створення такої складної ролі, — феноменальне поєднання. ДіКапріо вправився з цим блискуче. Більшість кінокритиків визнали: він був народжений для того, щоб зіграти Ромео.

Роль Джека стала своєрідним продовженням шекспірівської, однак із суттєвими змінами і доповненнями. Леонардо скептично ставився до широкомасштабних проєктів. Однак категоричність Камерона щодо його участі у фільмі, сценарій та можливості, які відкривала перед ним роль Джека, змусили ДіКапріо погодитися. Вже після прем'єри «Титаніка» в інтерв'ю «Los Angeles Times» Лео зізнався: цей фільм зробив з нього чоловіка. Він так багато пережив і зрозумів, що йому важко уявити, чим ще може здивувати глядача.

Побоювання не безпідставні. Як надалі складеться його акторська біографія, чи зможе цей новий образ, який «у виконанні Голлівуду» вже перетворюється на стереотип, перерости у якісно нову сутність, співмірну віковій актора, його подальшому життєвому і сценічному досвіду і, безумовно, його прекрасному початку? Чи залишиться він в цьому амплуа, чи піде далі? Чи не зіпсує його надмірна увага преси, що безупинно продукує кліше на зразок «молодий бог Голлівуду», «перший коханець Голлівуду», «секс-символ 90-х» і т.п.?

А поки не лише архетипічні дані ДіКапріо, а й акторські можливості дають підстави сподіватися, що в його особі нове тисячоліття віднайде непересічного митця. Переконливим аргументом цьому є номінація на Оскар 1993 року за другорядну роль у фільмі «Те, що гризе Гілберта Грейпа», добрі зіграні ролі та нові роботи у фільмі Вуді Аллена «Святкування» (роль молодого егоїстичного актора) та Роберта Де Ніро «Мавпочка-трюкач» (роль учня бродячого ілюзіоніста).

Не менш ефектними і вдалими виглядають жіночі образи в обох фільмах. Джульєтту зіграла шістнадцятирічна Лів Улліман.

цятирічна Клер Дейнс. У її зовнішності немає нічого надзвичайного. Вона мила, відверта, з цікавими очима і розумним чутливим поглядом. Вона позбавлена міфологічних рис голлівудської актриси та виконавиці ролі Джульєтти. Тому її героїня, окрім допитливої юності, володіє ще проникливим розумом. Надзвичайно майстерною у її виконанні є сцена танцю з Парісом під пильним оком Ромео. Дівчина танцює з одним, а її очі, серце шукають вже іншого. Цей німий діалог — чудова метафора свідомості любові, блискуче втілена Дейнс і ДіКапріо.

Кейт Уінслет хоч і красуня, та не з кола голлівудських (Ш.Стоун, К.Бесінджер, Д.Мур, Дж.Робертс). До того ж вона англійка. За головну роль в фільмі «Розум і почуття» була номінована на Оскар. Зі скutoго стереотипу «poor little rich girl» Роуз Де-Уїт Букатер в інтерпретації К.Уінслет вийшла привабливою, рішучою жінкою, яка після смерті Джека взяла його прізвище. Її тепла, м'яка врода у поєднанні з волелюбним духом, прямою і наполегливістю надають цій ролі особливого чару, також сучасного звучання.

«Титанік» Дж.Камерона — картина грандіозних сцен, одні з яких є магiчними проривами в царину мистецтва, а інші — відвертими проколами, безмежно далекими від неї. Прекрасною сценою, фотографія якої вже зараз фігурує в усіх численних статтях про фільм і напевно стане хрестоматійною в історії кіно, є знайомство з океаном, подароване Роуз Джеком. Саме ця сцена найбільшою мірою рятує сюжет від поверховості, адже вона переконливо пояснює швидку симпатію, а головне довіру, що виникла між незнайомими досі чоловіком і жінкою.

Наречений подарував Роуз найдорожчий у світі королівський діамант «Серце океану» і таким чином наполягав на порушенні традицій — дошлюбній близькості. Натомість Джек подарував дівчині прекрасну візію океану, відчуття польоту і причетності до цієї величі. Його дар виявився переконливішим. Гроші і пов'язані з ними можливості, які відкривав перед Роуз шлюб з Карлом, — пріоритети з минулого, авторитети облудних рецептів старої культури, яка вже відходила на дно разом з багатим кораблем. Безмежний світ своєї душі і творчості, свого надійного чоловічого серця, який відкрив Джек юній аристократці, обіцяв розуміння і свободу самовиявлення, яких так потребувала енергійна і талановита, цікава до життя Роуз.

У смисловому відношенні оригінальною є ідея життя як обіцянки.

Роуз і Джек, незважаючи на очевидну подібність до Ромео і Джульєтти, не стали їх послідовниками. Джек вимагає у дівчини обіцянки: вижити, народити багато дітей і померти через сто років у своєму теплому ліжку. Таким чином життя продовжується. Адже допоки Роуз є носієм цієї обіцянки, Джек живе в її свідомості, її житті. Дотримання слова — як збереження вірності кохання.

Занадто сентиментальним, навіть кумедним виглядає прощання бабусі Роуз з діамантом, який зберігала все життя, який залишився для всіх таємницею і який тепер вона з зойком відправляє на дно океану. Ця сцена спрощує момент пам'яті і духовної шани, куди важливіший і реалістичніший за вартість коштовного каменя.

Сама по собі ідея зустрічі Роуз із Джеком на «Титаніку» після смерті обох виглядає логічною. Очевидно, побачення мало відбутися, і саме на кораблі серед океану під годинником. Єдине, що його зіпсувало — оплески пасажирів, які вшановують закоханих. Типовий за своїм емоційним наповненням для Голлівуду фінал — і саме тому невдалий. Не найкращий він і в контексті цінностей. Оскільки посмертне визнання лишає мало довіри до життя, що минуло як обіцянка, дана Джеку, а також тій мовчанці, яку навмисне зберігала протягом життя Роуз.

Непоганою знахідкою є сцена зустрічі Джека, коли кмітливий юнак рятує молоду дівчину. Однак тут же вона обтяжена невчасною появою матросів, нареченого і його товариства. Типовий прийом раптового збігу і таким чином подальшої закрутки.

Ретро-автомобіль — непогане місце для любовців і небанальне, якщо авто знаходиться на кораблі. Однак емоційний розвиток сцени обривається, коли розшукувачі відкривають дверця машини і бачать порожні крісла, а закохані радіють своєму щастю. З одного боку, така вчасність і передбачливість руйнує відчуття самого життя. З іншого, це ніби риси Джекової вдачі — чоловіка, який завжди щось придумає, якому можна довіряти, який не пропаде і не дасть пропасти тому, кого любить. Зрештою його воля і наполегливість, його любов врятували життя Роуз, і в цьому сенсі він переміг стихію і, як скаже пізніше бабуся-Роуз, врятував її в усіх значеннях, цього слова.

Стереотипними є образи нареченого Карла та матері Роуз. Можливо тому, що персонажі, які оточують головних, є занадто банальними на тлі психологічної вивершеності головних героїв, картина поз-

бавлена психологічної цілості. Оточення не має достойного представництва, як фільм не має достатньої уваги до всіх дійових осіб.

Цього загалом пощастило уникнути в «Ромео і Джульєтти». Там кожен персонаж (Капулетті, Меркуціо, Тібальд, брат Лоренцо, мати Джульєтти, її няня, Паріс) є характерними, колоритними, пов'язаними своїми почуттями і діями з головними героями. У «Титаніку» не існує жодної істотної зав'язки ні з боку Роуз, ні з боку Джека. Така зосередженість їх одне на одному виправдана з точки зору глибини їх власної спільності, але разюча та ідеальна в контексті цілого фільму. Звичайно, Камерон не Шекспір. Хоч на церемонії вручення Оскарів він і претендував на подібні висоти, назвавши себе «царем людей».

Однак найдорожчий фільм в історії кіно не міг собі дозволити бути оригінальним. А його режисер, автор славнозвісного «Термінатора», один із найпотужніших представників американського кінобізнесу, навряд чи мав намір здивувати нас цілісністю мистецьких пошуків. Загалом, фільм послідовно дотримується жанрових канонів, а родзинка у вигляді «Love-Story» виявилась щасливо здійсненою ставкою, яка допускає довільні тлумачення.

І все ж приємно відзначити, що підстави успіху «Титаніка» дещо інші, ніж у звичних випадках («Термінатор», «Зоряні війни», «Парк юрського періоду», «Основний інстинкт»...). Адже ці фільми «на вічні теми» вписали їх в суперечливий контекст нашого сьогодення. Океани його брутальності, байдужості, клопоту, незнання ладні затопити острівці свободи — свободи від зневіри, свободи для любові. Про це розповіли нам нові голлівудські стрічки.

1 Найвідоміші екранізації «Ромео і Джульєтти» В.Шекспіра: 1936р. — реж. George Cukor, Ромео — Leslie Howard (виконавець ролі Ешлі у «Віднесених вітром»), Джульєтта — Norma Shearer, чотири номінації на Оскар; 1954р. — реж. Renato Castellani, Ром. — Laurence Harvey, Джул. — Susan Robson; 1966р. — реж. Paul Czinner, Ром. — Rudolf Nureyev, Джул. — Margot Fonteyn; 1968р. — реж. Franco Zeffirelli, Ром. — Leonard Whiting, Джул. — Olivia Hussey, чотири номінації на Оскар і дві нагороди (за операторську роботу і костюми). Це лише кінофільми, які створені за текстом шекспірівської трагедії. Однак фільмів, тематично та ідейно пов'язаних з «Ромео і Джульєттою», значно більше.

2 Йому передувала хіба що «Декамерон» Дж.Бокаччо.

3 Загибелі «Титаніка» було присвячено близько 50 кінофільмів. Деякі з них: 1953р. — реж. Jean Negulesco, 1958р. — «A Night to Remember», реж. Roy Baker, 1995р. — док. фільм «Titanica», реж. Stephen Low.